

Danske Juletræer

Temadage 2014

Oplæg:

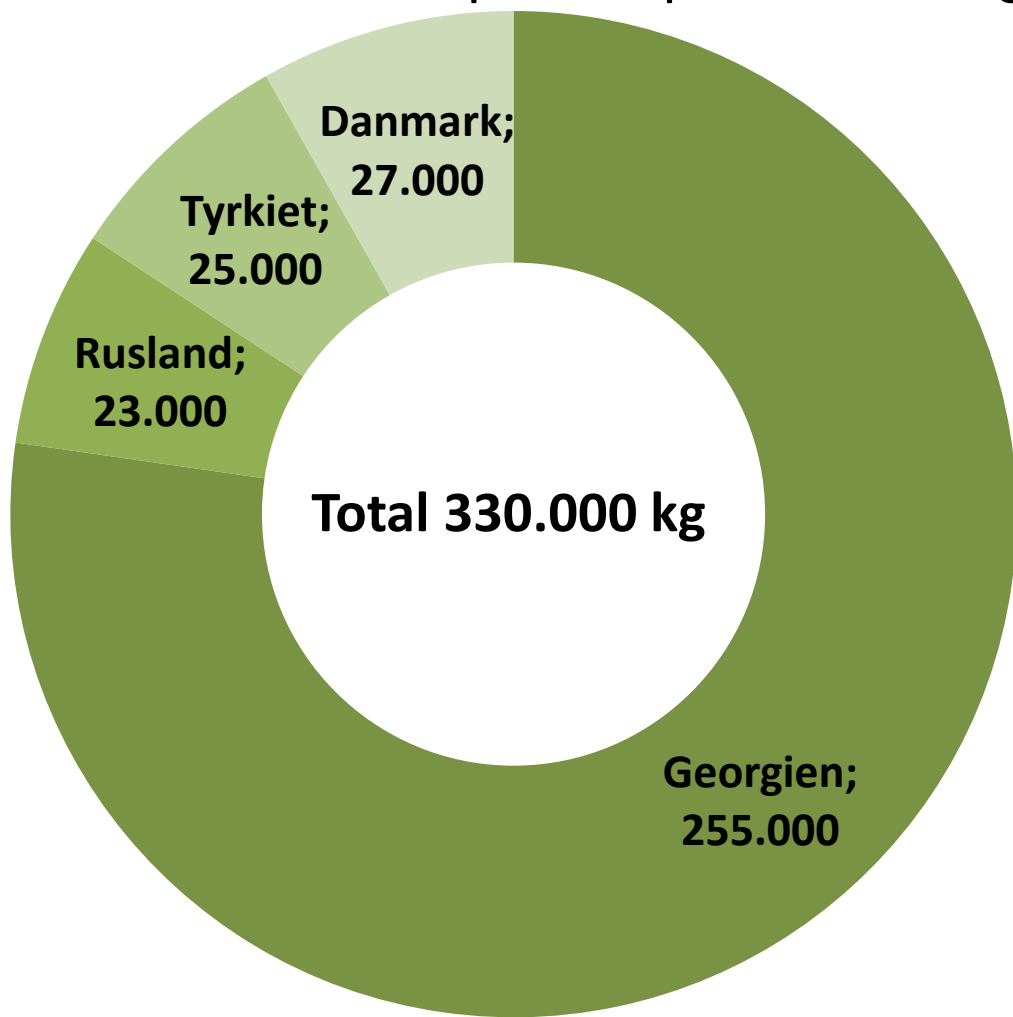
1. Kaukasus er hovedkilden til nordmannsgranfrøet – og vil være det en rum tid endnu.
2. Nye regler på vej for herkomstkontrollen med importeret nordmannsgranfrø.

Hvor kommer nordmannsgranfrøet fra?

Den samlede europæiske produktion og import 1999 – 2011:

- Årligt gennemsnit på 25.300 kg.
- Største danske produktion var i 2009 med ca. 15.000 kg.
- Andre år har den danske produktion ligget mellem 2% og 10% af års-gennemsnittet.

Udviklingen i dansk NGR frøproduktion

Til og med høst 2008:

- De kårede bevoksninger (F-mærkede) og kun 2 frøplantager - Bredal FP 1100 og Silkeborg Nordskov FP 259 (kun i 2006).

Fra og med høst 2009:

- 2009 største frøår nogensinde, og de nye FP'er yder for første gang og leverer 10 tons = 66% af det samlede udbytte på knap 15 tons.
- 2010 knap 1 tons.
- 2011 ca. 2,5 tons.
- 2012 ca. 2,3 tons.

Sikkerhed for proveniens og forsyning

- Dansk forædlingsprogram:
 - Altid nemmere ”hjemme”.
 - Forsyningssikkerhed.
 - Satsning på kvalitets- og udbytteforbedringer.
- Start på forædlingsprogrammet i 1992:
 - 3 puljer fra danske bevoksninger.
 - Tversted + Boller F 20-afkom (Borjomi).
 - Saltbjerg (Gl.) (Nordkaukasus – Østlige del).
 - Saltbjerg (Ny) + Buderupholm (Ambrolauri).

Seneste afprøvninger

- Feltforsøget på Lundbygaard og Faurskov 2003 – 2012 – sigte: afprøvning af især Boller F 20 materiale.
- Resultaterne på ON-træer: Tversted bevoksningen og Ambrolauri provenienserne klarer sig klart bedst og Boller F 20 materialet kommer ud som dårligst – dog med sent udspring.

Feltforsøget på Lundbygaard og Faurskov 2003 – 2012

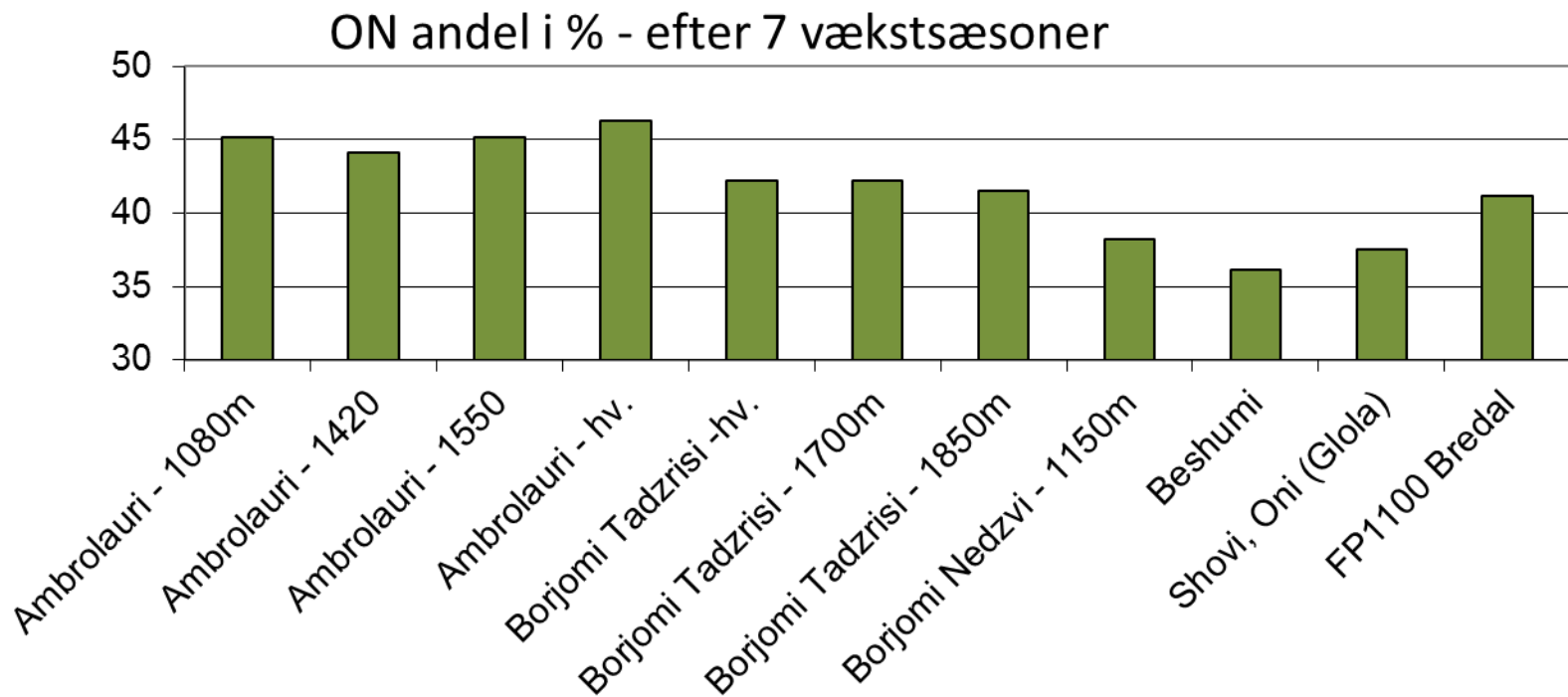
Proveniens	Høstår	A-træer				B-træer		A+B-træer		Høstår ans.
		Ubehandlet	Pomoxo	Ubehandlet	Pomoxo	Ubehandlet	Pomoxo	Ubehandlet	P	
		AK	AB	ran n	rang AR	BK	BB	A+B		
Ambrolauri										
Ambrolauri_Tlugi94	1994	0.37	0.55	10	8	0.47	0.35	0.84	8.34	
Ambrolauri_Tlugi96	1996	0.37	0.56	11	3	0.50	0.33	0.86	8.32	
Ambrolauri_Tlugi98	1998	0.21	0.53	31	14	0.58	0.36	0.79	7.98	
Frøplantage Ambrolauri	1997	0.34	0.56	15	7	0.50	0.33	0.83	8.48	
Ambrolauri_Tlugi_I	1997	0.43	0.52	2	18	0.43	0.33	0.86	8.31	
F.665 Berritzgård (1.generation dansk)	1998	0.41	0.56	6	6	0.44	0.32	0.84	8.35	
		0.35	0.55	13	9	0.49	0.34	0.84	8.30	
Borshomi										
Frøplantage Borshomi	1997	0.34	0.53	14	12	0.51	0.32	0.86	8.37	
Borshomi_Nedzvi_I	1997	0.41	0.52	7	17	0.44	0.33	0.84	8.42	
Borshomi_Nedzvy_Akhdaba_P5007	1998	0.21	0.48	30	28	0.54	0.36	0.76	8.21	
		0.32	0.51	17	19	0.50	0.34	0.82	8.33	
Tversted										
F527Tversted	1998	0.42	0.61	5	1	0.49	0.31	0.91	8.29	
F527Tversted_95	1995	0.33	0.56	17	5	0.54	0.34	0.86	7.87	
F527Tversted_96	1996	0.53	0.57	1	2	0.41	0.33	0.94	8.32	
F527Tversted P	1998	0.43	0.54	3	10	0.48	0.34	0.91	8.24	
F526Tversted	1998	0.39	0.56	9	4	0.46	0.33	0.85	8.25	
		0.42	0.57	7	4	0.47	0.33	0.89	8.19	
F.20 afkom - 2. generation dansk										
F722Dallerup	1998	0.28	0.52	21	16	0.57	0.38	0.86	7.64	
F722Dallerup P	1998	0.28	0.52	20	15	0.59	0.34	0.87	7.82	
F721Ussinggård	1998	0.21	0.55	33	9	0.66	0.36	0.87	7.72	
F721Ussinggård P	1998	0.27	0.50	22	23	0.55	0.34	0.82	7.70	
F. 734, Lystrup P	1998	0.21	0.46	32	32	0.65	0.41	0.86	7.62	
Skærbæk_Kalby	1997	0.25	0.48	25	26	0.48	0.37	0.74	7.72	
		0.25	0.50	26	20	0.58	0.37	0.83	7.70	
2. Generation dansk										
F668Langesø	1997	0.40	0.48	8	25	0.49	0.35	0.89	7.63	
Lilleheden	1995	0.33	0.52	16	19	0.52	0.35	0.85	7.97	
		0.36	0.50	12	22	0.50	0.35	0.87	7.80	

Afprøvninger tidligere i 00'erne

Frost Frø Serien 1999 / 2001 – 2006:

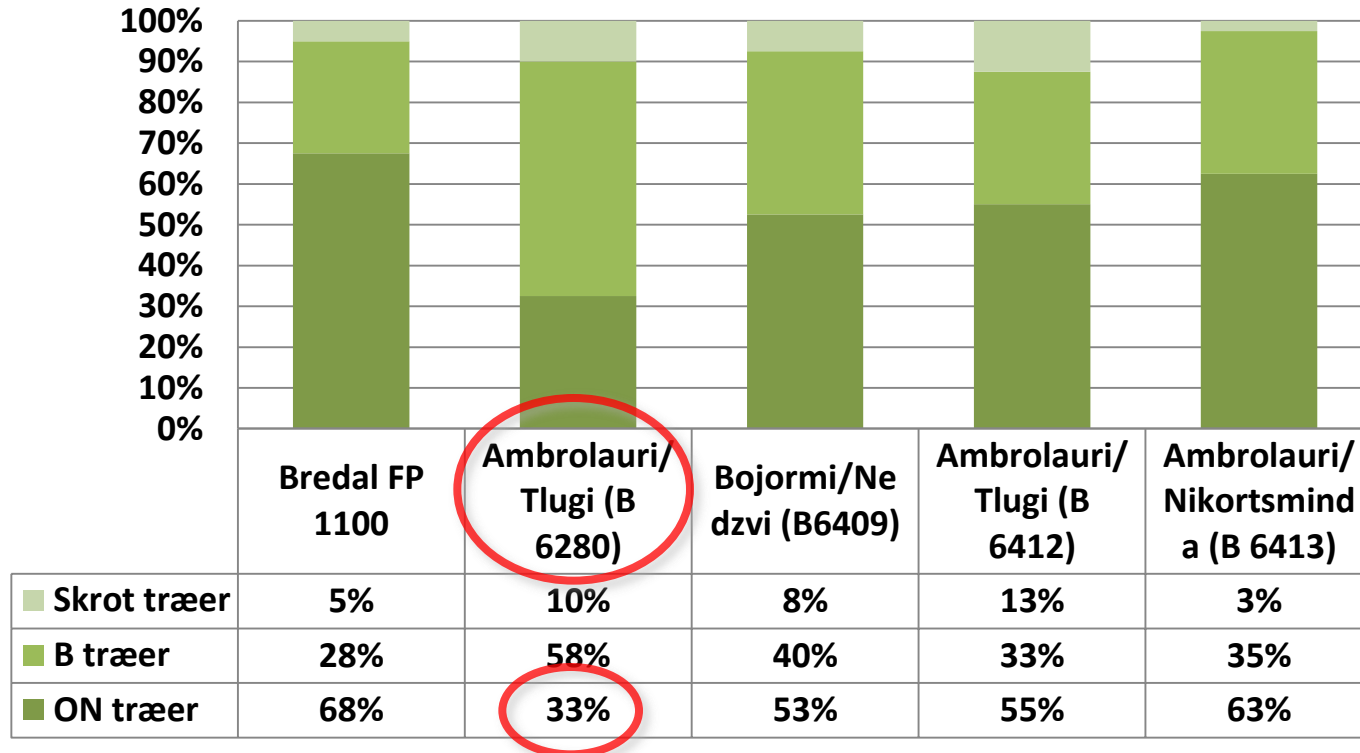
- Frø indsamlet over 3 år og planter udplantet over 3 år fra Beshumi, Borjomi, Ambrolauri og Oni/Glola.
- Frø hvert år indsamlet i præcist afsatte parceller. Bredal FP 1100 med som reference.

Betydningen af sikker proveniens - igen...

Clausholm-udmærkningen: – den usikrede proveniens falder igennem:

- Det er også tilfældet i Lundbygaard / Faurskov-feltforsøget – Ambrolauri og Borjomi 1998.
- Forskellene er så store, at de burde tages ud af opgørelsen - 1998 var året uden høst i de områder.

Feltforsøget på Lundbygaard og Faurskov 2003 – 2012

Proveniens	Høstår	A-træer				B-træer		A+B-træer	Høstår ans.
		Ubehandlet AK	Pomoxo AB	Ubeha ran n	Pomoxo rang AR	Ubehandle BK	Pomoxo BB	Ubehandlet A+B	
Ambrolauri									
Ambrolauri_Tlugi94	1994	0.37	0.55	10	8	0.47	0.35	0.84	8.34
Ambrolauri_Tlugi96	1996	0.37	0.56	11	3	0.50	0.33	0.86	8.32
Ambrolauri_Tlugi98	1998	0.21	0.53	31	14	0.58	0.36	0.79	7.98
Frøplantage Ambrolauri	1997	0.34	0.56	15	7	0.50	0.33	0.83	8.48
Ambrolauri_Tlugi_I	1997	0.43	0.52	2	18	0.43	0.33	0.86	8.31
F.665 Berritzgård (1.generation dansk)	1998	0.41	0.56	6	6	0.44	0.32	0.84	8.35
		0.35	0.55	13	9	0.49	0.34	0.84	8.30
Borshomi									
Frøplantage Borshomi	1997	0.34	0.53	14	12	0.51	0.32	0.86	8.37
Borshomi_Nedzvi_I	1997	0.41	0.52	7	17	0.44	0.33	0.84	8.42
Borshomi_Nedzvy_Akhaldaba_	1998	0.21	0.48	30	28	0.54	0.36	0.76	8.21
		0.32	0.51	17	19	0.50	0.34	0.82	8.33
Tversted									
F527Tversted	1998	0.42	0.61	5	1	0.49	0.31	0.91	8.29
F527Tversted_95	1995	0.33	0.56	17	5	0.54	0.34	0.86	7.87
F527Tversted_96	1996	0.53	0.57	1	2	0.41	0.33	0.94	8.32
F527Tversted P	1998	0.43	0.54	3	10	0.48	0.34	0.91	8.24
F526Tversted	1998	0.39	0.56	9	4	0.46	0.33	0.85	8.25
		0.42	0.57	7	4	0.47	0.33	0.89	8.19
F.20 afkom - 2. generation dansk									
F722Dallerup	1998	0.28	0.52	21	16	0.57	0.38	0.86	7.64
F722Dallerup P	1998	0.28	0.52	20	15	0.59	0.34	0.87	7.82
F721Ussinggård	1998	0.21	0.55	33	9	0.66	0.36	0.87	7.72
F721Ussinggård P	1998	0.27	0.50	22	23	0.55	0.34	0.82	7.70
F. 734, Lystrup P	1998	0.21	0.46	32	32	0.65	0.41	0.86	7.62
Skærbæk_Kalby	1997	0.25	0.48	25	26	0.48	0.37	0.74	7.72
		0.25	0.50	26	20	0.58	0.37	0.83	7.70
2. Generation dansk									
F668Langesø	1997	0.40	0.48	8	25	0.49	0.35	0.89	7.63
Lilleheden	1995	0.33	0.52	16	19	0.52	0.35	0.85	7.97
		0.36	0.50	12	22	0.50	0.35	0.87	7.80

Opsamling - provenienser

- Med sikre provenienser er Ambrolauri/Tlugi det solide grundlag for produktionen.
- Tversted kommer lidt bedre ud på andel ON-træer og dermed på samlet udbytte.
- Afprøvningen af de FP'er, der er 2. generation Tversted og Ambrolauri materiale og genetisk tyndet går i gang nu. Når resultaterne foreligger vil vi kunne se, om forædlingsprogrammets ambitioner indfries.

Opsamling - frømængder

- 2009-høsten i Danmark viste, at der er potentialer, men gennemsnitlig er mængden endnu meget lille.
- Der er større og mere stabilt udbytte pr. ha. i mindst 2 private bevoksninger/frøplantager end i de statslige.
- Der er en del nye, 2. og 3.-generations frøplantager undervejs, - vil først yde om 8-10 år.
- Langt udover løbetiden for de gældende høst-licenser (5 år endnu) vil kaukasisk frø være afgørende for en stabil produktion af træer, - og den russiske Apsheronk/Mezmai proveniens leverer et stigende bidrag.

Herkomstcertificeringen bortfalder

NaturErhvervsstyrelsen: ”der er ikke grundlag for at opretholde den nuværende danske certificeringsordning af nordmannsgranfrø fra Georgien”. (gælder så også Rusland).

- Bortfalder pr. 30. juni 2014.
- Hvorfor – og hvorfor (først) nu?
 - Danmark eneste land med denne certificering.
 - Den er ikke mere i strid med OECD-ordningens regler end den hele tiden har været.
 - Hensyn til branchen, særligt planteskolerne.
 - Længe ønsket den væk – grundlaget for at certificere er der ikke, som NaturErhvervsstyrelsen skrev i oktober 2013.
 - Rationalisering og forenkling, - spare ressourcer.

Betydning for proveniensssikkerheden

Fakta:

- Der er ingen myndighedskontrol med indsamlingerne i Georgien og Rusland.
- Om proveniensen er korrekt eller ej afhænger fuldstændig af det indsamlingssystem og den kontrol, egenkontrol og tredjeparts- kontrol, det enkelte firma har - eller ikke har.
- Ordningens bortfald har ingen betydning for proveniensssikkerheden, da den byggede på dokumenter, som firmaerne reelt selv bestemte indholdet af.

Skal der etableres en erstatning?

Styrelsen overvejer en ny ordning – der ikke kan være myndigheds-baseret, men en service til erhvervet.

Ordningen skal sikre, at firmaer, der vil have et ”godkendt” på deres proveniensangivelser på det importerede frø som minimum:

- Har et entydigt indsamlingssystem, der angiver alle betydende indsamlings- og håndteringsoplysninger.
- Have systemet godkendt af NaturErhvervstyrelsen i forud for høststart.
- Lader sig kontrollere af en uvildig tredjepart, der professionelt beskæftiger sig med sådanne kontrolopgaver.
- Får sit system verificeret af den af NaturErhvervstyrelsen godkendte tredjepart som et system, der lever op til de stillede krav.

Plads til forskelle mellem aktører

- Udformningen af indsamlingssystemerne kan være forskellige; tilpasset mængde; lokalitet(er); blot skal de centrale parametre være en integreret del af det valgte system.
- Levinsen & Abies A/S har meget længe haft et detaljeret regelsæt for høst og kogle/frø-håndtering, der især hviler på:
 - Vores tilstedeværelse under hele høsten, hvilket muliggør en minutiøs kontrol af plukkere, antal sække, mærkning af sække i skoven osv.
 - ISO-Certificering af systemet – effektiv fra og med høst 2012, hvilket har forstærket vores system yderligere og tillige indebærer uafhængig tredjepartskontrol af alle faser af indsamling og kogle-/frø håndtering

Afrunding

- Vi har sammen med andre givet input til kravene til en nyordning.
- Den ligger på www.treeseed.com.
- Vi får se, hvad styrelsen kommer op med.

Tak for opmærksomheden